

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0214U005481

Державний реєстраційний номер: 0112U000003

Відкрита

Дата реєстрації: 19-01-2015

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Вдосконалення системи епіднагляду за дифтерією та правцем в умовах зменшення прошарку імунізованого населення

Початок етапу: 01-2012

Закінчення етапу: 12-2014

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Державна установа "Львівський науково-дослідний інститут епідеміології та гігієни Міністерства охорони здоров'я України"

Код ЄДРПОУ/ІПН: 02012071

Підпорядкованість: Міністерство охорони здоров'я України

Адреса: 79005, Львів, вул. Зелена, 12

Телефон: (032) 260-12-00

Телефон: 276-30-67

E-mail: epidem@mail.ru

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Міністерство охорони здоров'я України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00012922

Адреса: , м. Київ, Київ, 01021, Україна

Підпорядкованість:

Телефон: (044)2537254

E-mail: hnet@moz.gov.ua

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 2301020

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 1201.05 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Вдосконалення системи епіднагляду за дифтерією та правцем в умовах зменшення прошарку імунізованого населення

Назва роботи (англ)

Improving diphtheria and tetanus surveillance at decrease of immunized population

Реферат (укр)

Мета роботи - вдосконалення системи епідеміологічного нагляду за дифтерією та правцем на основі вивчення особливостей епідемічного процесу з розробкою сучасних нормативно-методичних документів щодо епідеміологічного контролю за цими інфекціями. Об'єкт дослідження - статистичні дані про захворюваність, бактеріоносійство, смертність, летальність; штами коринебактерій. Методи дослідження - епідеміологічний, серологічний, бактеріологічний та статистичний. Апаратура - рН-метр, ваги, дозатори. За результатами епідмоніторингу в 2012 - 2014 рр. виявлено високий рівень захворюваності на правець (0,05-0,04 на 100 тис.), в т.ч. серед дітей (0,06-0,03 на 100 тис.) на фоні скорочення епідпроцесу дифтерії (0,02-0,01 на 100 тис.), що свідчить про неповну реєстрацію випадків дифтерії, низьку якість діагностики та прихований перебіг епідпроцесу. Встановлено тенденцію до різкого зниження рівня охоплення щепленнями (у 2014 р. щепленість дітей знизилась до 31,2 - 0,5 %, дорослих - до 2,8 %) та напруженості популяційного імунітету (відбулось зростання прошарку серонегативних і умовно-захищених проти дифтерії та правця осіб у вікових групах 1 - 2, 5 - 6, 13 - 14, 38 - 57 років, зменшення чисельності високоімунних осіб), що створює несприятливий прогноз для розвитку епідпроцесу дифтерії та правця. Вивчено структуру чутливості збудника дифтерії до антибіотиків різних груп. Вперше виявлено прямий кореляційний зв'язок між бактеріостатичною та бактерицидною активністю пеніциліну щодо *C.diphtheriae*, розроблено критерії для оцінки чутливості до пеніциліну за методом розведень. Проведено заходи з підтримки колекції штамів коринебактерій. Розроблено нові нормативно - методичні документи щодо удосконалення епідеміологічного нагляду за дифтерією та правцем (методичні рекомендації "Інформаційні технології в системі моніторингу за популяційним імунітетом проти дифтерії та правця", проект Наказу МОЗ України "Заходи з профілактики та боротьби з дифтерією в Україні"). Результати НДР впроваджені в методичних рекомендаціях, проекті наказу, 3 інформаційних листах, 2 нововведеннях, 3 інформаційно-аналітичних оглядах, 5 статтях, 23 тезах доповідей, 14 доповідях. Галузь застосування: заклади охорони здоров'я, науково-дослідні інститути, вищі навчальні заклади.

Реферат (англ)

Purpose of study - to improve epidemiological surveillance system for diphtheria and tetanus by studying the characteristics of the epidemic process of development of modern regulatory guidance documents on epidemiological control of these infections. Object - statistics on morbidity, bacteriocarrier, mortality, lethality; strains of corynebacteria. Methods - epidemiological, serological, bacteriological and statistics. Equipment - pH meter, weight batcher. As a result of monitoring during 2012 - 2014 revealed a high incidence of tetanus (0,05-0,04 per 100 thousand.), Including children (0,06-0,03 per 100 thousand.) on the back of reduced diphtheria epidemic process (0,02-0,01 per 100 thousand.), indicating incomplete registration of cases of diphtheria, poor quality of diagnosis and course of hidden epidemic process. Established trend to a sharp decline in vaccination coverage (in 2014 vaccination of children dropped to 31.2 - 0.5% of adults - 2.8%) and intensity of population immunity (the increase of seronegative and conditional protected against diphtheria and tetanus persons in age of 1-2, 5-6, 13-14, 38-57 years, reducing the number of people with high levels of immunity), which creates an unfavorable prognosis for the development of epidemic process of diphtheria and tetanus. Studied the structure of diphtheria susceptibility to antibiotics of different groups. For the first time discovered a direct correlation between bacteriostatic and bactericidal activity of penicillin on *C.diphtheriae*, the criteria for assessing susceptibility to penicillin dilution method. Carried out measures to support the strains of corynebacteria collection. The new normative - methodical documents on improving epidemiological surveillance of diphtheria and tetanus (guidelines "Information technology in monitoring of population immunity against diphtheria and tetanus," Draft Order of the Ministry of Health of Ukraine "Measures of prevention and control of diphtheria in Ukraine"). The results of research are introduced in guidelines, draft order, 3 information letters, 2 innovations , 3 information-analytical reviews, 5 articles , 23 theses

reports, 14 reports. Areas of application: medical institutions, research institutes, universities.

Індекс УДК: 616.98, 616.931+616.98-036.22+614.47(477): 576.23

Коди тематичних рубрик НТІ: 76.29.50.41

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Інформаційний лист № 34-2012 "Методологія дослідження фонових показників поширеності коринебактерій дифтерії серед здорового населення"

Назва продукції (англ): Information letter № 34-2012 "Research Methodology of background prevalence of *Corynebacterium diphtheriae* in a healthy population"

Очікувані результати: Інформаційний лист

Галузь застосування: 73.10.1 - Дослідження і розробки в галузі природничих наук

Опис продукції (укр): наукове обґрунтування методології дослідження фонового рівня циркуляції коринебактерії дифтерії серед здорового населення України

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 2012 - 2016

Виробник продукції: -

Споживачі продукції: -

Перспективні ринки: --

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Навчання персоналу

НТП 2

Назва продукції (укр): Інформаційний лист № 35-2012 "Комп'ютерна програма для моніторингу за станом популяційного імунітету проти дифтерії та правця населення України"

Назва продукції (англ): Information letter № 35-2012 "A software for monitoring of population Ukraine immunity against diphtheria and tetanus"

Очікувані результати: Інформаційний лист

Галузь застосування: 73.10.1 - Дослідження і розробки в галузі природничих наук

Опис продукції (укр): Розроблена комп'ютерна програма для створення електронної бази імуноструктури первинного рівня за результатами серологічних досліджень населення окремої адміністративної одиниці, створена на основі відкритих джерельних кодів. Доступна для вільного використання та безкоштовного розповсюдження

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 2012 - 2016

Виробник продукції: -

Споживачі продукції: -

Перспективні ринки: -

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Навчання персоналу

НТП 3

Назва продукції (укр): Інформаційний лист № 119-2013 "Новий спосіб виявлення толерантності збудника дифтерії до пеніциліну"

Назва продукції (англ): Information letter № 119-2013 "A new way to identify the penicillin-tolerance of the causative agent of diphtheria"

Очікувані результати:

Галузь застосування: 73.10.1 – Дослідження і розробки в галузі природничих наук

Опис продукції (укр): простий спосіб виявлення толерантності до бензилпеніциліну у коринебактерії дифтерії за допомогою визначення мінімальної пригнічуючої концентрації (МПК) оксациліну та відповідної інтерпретації результатів.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 2012 – 2016

Виробник продукції: –

Споживачі продукції: –

Перспективні ринки: --

Права інтелектуальної власності: Отримано патент

Форми та умови передачі продукції: Навчання персоналу

НТП 4

Назва продукції (укр): Методичні рекомендації "Інформаційні технології в системі моніторингу за популяційним імунітетом проти дифтерії та правця", затверджені Наказом Держсанепідслужби України № 162 від 02.09.2013 р.

Назва продукції (англ): Guidelines "Information technology in monitoring of population immunity against diphtheria and tetanus"

Очікувані результати: Методичні рекомендації

Галузь застосування: 73.10.1 – Дослідження і розробки в галузі природничих наук

Опис продукції (укр): Представлено рекомендації по застосуванню іноваційних розробок щодо модернізації системи імунологічного моніторингу дифтерії та правця (створеної нами програми для формування електронних баз даних рівня імунологічного захисту проти дифтерії та правця), одержання уніфікованих даних

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 2012 – 2016

Виробник продукції: –

Споживачі продукції: –

Перспективні ринки: –

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Навчання персоналу

7. Бібліографічний опис

1. Гладка О. А. Особливості епідемічного процесу дифтерії серед підлітків у післяепідемічний період / О. А. Гладка, І. С. Сіренко, І. Д. Генік // Acta medica leopolitensia. Львівський медичний часопис. - 2012. - Т. XVIII, № 1. - С. 43-47. 2. Доан С.И. Изучение гетерогенности по признаку токсинообразования музейных штаммов *Corynebacterium diphtheriae* / С.И. Доан, Л.Г. Мироненко, А. И. Савчук, Е. А. Гладкая, Е. И. Мотыка // Вісник проблем біології і медицини. - 2013. - Вип 2, Т. 2. - С. 175-179. 3. Доан С. И. Молекулярно-генетические аспекты эпидемиологии дифтерийной инфекции / С. И. Доан, А. И. Савчук, Е. А. Гладкая, Л. Г. Мироненко, Е. И. Мотыка // Проблеми військової охорони здоров'я. збірник наукових праць Української військово-медичної академії. - Київ, 2013. - С. 256 - 266. 4. Сіренко І. С. Проблемні питання імунопрофілактики дифтерії та правця у дітей та шляхи їх подолання / І. С. Сіренко, О. А. Гладка, С. С. Чумаченко // Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика.- К. - 2014. - Вип. 23, кн. 3. - С. 362-367. 5. Гладка О. А. Характеристика стану щепленості дорослого населення України, яке захворіло на дифтерію у 2000-2010 рр. / О. А. Гладка, І. С. Сіренко // Проблеми військової охорони здоров'я. - К. - 2014. - Вип. 42, т.2. - С. 102-109. 6. Гладка О. А. Актуальні проблеми вакцинопрофілактики дифтерії та правця в Україні [Електронний ресурс] / О. А. Гладка, С. С. Чумаченко // "Імунопрофілактика - нові підходи": програма та матеріали (тези) науково-практичної конференції, м. Київ, травень 2012 р. - С. 13-14. - Режим доступу: [http://immunexpo.com.ua/files/report 2012 may/tezis MOZ 2012 end.pdf](http://immunexpo.com.ua/files/report%202012%20may/tezis%20MOZ%202012%20end.pdf). 7. Гладка О. А. Імунологічний захист населення України проти дифтерії та правцю у 2010 році / О. А. Гладка, С. С. Чумаченко, І. Д. Генік // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2012 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 9. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2012. - С. 367-371. 8. Сіренко І. С. Характеристика епідемічного процесу дифтерії серед осіб 18-29 років у постепідемічний період / І. С. Сіренко, О. А. Гладка // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2012 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 9. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2012. - С. 373-376. 9. Чумаченко С. С. Актуальні питання епідеміологічного та імунологічного моніторингу правцю в Україні / С. С. Чумаченко, О. А. Гладка, І. Д. Генік // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2012 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 9. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2012. - С. 377-380. 10. Мотика О. І. До питання про оцінку рівня чутливості *Corynebacterium diphtheriae* до антибіотиків / О. І. Мотика, О. А. Гладка // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2012 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 9. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2012. - С. 406-410. 11. Генік І. Д. Використання нових інформаційних технологій для оцінки стану захищеності населення від дифтерії та правцю у 2010 році / І.Д. Генік, О. А. Гладка, С. С. Чумаченко, // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2012 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 9. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2012. - С. 419-423. 12. Сіренко І. Стан щепленості дорослих осіб, які захворіли на дифтерію в Україні у постепідемічний період / І. Сіренко // XVI Міжнародний Медичний Конгрес студентів та молодих учених, м. Тернопіль, квітень 2012 р. - Тернопіль : Укрмедкнига, 2012. - С. 83. 13. Практика використання комп'ютерних програм для моніторингу за станом захищеності населення України від дифтерії та правцю / О. О. Тарасюк, О. А. Гладка, С. С. Чумаченко, І. Д. Генік // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Інформатизація охорони здоров'я в Україні: перспективи розвитку", м. Київ, жовтень 2012 р. - С. 37-39. 14. Захворюваність на дифтерію та правець в Україні в умовах зменшення контингенту імунізованого населення / О. А. Гладка, С. С. Чумаченко, І. С. Сіренко, О. І. Мотика // Матеріали XIV конгресу Світової федерації українських лікарських товариств, м. Донецьк, жовтень 2012 р. - Донецьк ; Київ ; Чикаго, 2012. - С. 258-259. 15. Результати епідеміологічного та імунологічного моніторингу дифтерії та правця в сучасний період / О.А. Гладка, С.С. Чумаченко, І.Д. Генік, І.С. Сіренко, О.І. Мотика // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2013 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 10. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2013. - С. 28-31. 16. Сіренко І.С. Ситуація з охопленням щепленнями проти дифтерії та правця в Україні в останні роки / І.С. Сіренко, О.А. Гладка // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2013 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 10. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2013. - С. 31-34. 17. Молекулярна епідеміологія дифтерійної інфекції / С. І. Доан, А. І. Савчук, О. А. Гладка, Л. Г. Міроненко, О. І. Мотика // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2013 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 10. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2013. - С. 42-45. 18. Мотика О. І. Субінгібуючі концентрації бензилпеніциліну як чинник, що викликає суттєві фенотипові зміни у *Corynebacterium diphtheriae* / О. І. Мотика, О. А. Гладка // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2013 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. - Вип. 10. - Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2013. - С. 46-50. 19. Сіренко І. Оцінка рівня охоплення щепленнями проти дифтерії та правця в Україні у 2010 - 2012 рр. / І. Сіренко // XVIII Міжнародний Медичний Конгрес студентів та молодих учених, м. Тернопіль,

квітень 2012 р. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2012. – С. 83. 20. Hladka O. Appearance of atypical forms of *Corynebacterium diphtheriae* complicates the diagnosis of diseases caused by this pathogen / O. Hladka, O. Motyka, K. Kapustiak // Abstract book 5TH Polish-Ukrainian Weigl Conference on Microbiology, May 23-25, 2013 – Chernivtsi, 2013. – P. 25. 21. Гладка О. А. Фенотипові зміни *Corynebacterium diphtheriae*, викликані впливом антибіотиків / О. А. Гладка, О. І. Мотика // Матеріали науково-практичної конференції, з міжнародною участю "Інфекційні хвороби: невирішені проблеми (діагностика, етіопатогенетичні особливості, лікування, профілактика)". – м. Київ, жовтень 2013 р. – С. 24-25. 22. Гладка О. А. Вакцинальний статус дорослих осіб, які захворіли на дифтерію в Україні у постепідемічний період / О. А. Гладка, І. С. Сіренко // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2014 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. – Вип. 11. – Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2014. – С. 49-51. 23. Генік І. Д. Оцінка ефективності застосування телекомунікаційних засобів у системі нагляду за керованими інфекціями в сучасних умовах / І. Д. Генік // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2014 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. – Вип. 11. – Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2014. – С. 42-43. 24. Філогенетичний аналіз штамів коринебактерій дифтерії, що циркулювали на території України у 1961 – 2009 рр. / С. І. Доан, А. І. Савчук, О. А. Гладка, О. І. Мотика, Л. Г. Міроненко, В. Р. Гайдей // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2014 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. – Вип. 11. – Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2014. – С. 54-56. 25. Мотика О. І. Проблема вибору критеріїв для оцінки рівня антибіотикочутливості *Corynebacterium diphtheriae* О. І. Мотика, О. А. Гладка // "Сучасні проблеми епідеміології, мікробіології, гігієни та туберкульозу" : матеріали науково-практичної конференції, м. Львів, травень 2014 р. / ДУ "Львівський НДІ епідеміології та гігієни МОЗ України" [та ін.]. – Вип. 11. – Львів : ДУ "ЛНДІЕГ МОЗ України", 2014. – С. 56-59. 26. Сучасний стан імунопрофілактики дифтерії та правця у дітей / О. А. Гладка, І. С. Сіренко, С. С. Чумаченко, І. Д. Генік // Современная педиатрия. – 2014. – № 5 (61). – С. 163. 27. The behavior of the *Corynebacterium diphtheriae* populations under conditions of long-term starvation // Motyka O., Kapustiak K. / International symposium on cell biology jointly with 4rd Ukrainian congress for cell biology : збірник тез (м.Ужгород, вересень 2014). – Ужгород, 2014. – С. 54. 28. Проблемні питання імунопрофілактики дифтерії та правця в Україні / О. А. Гладка, І. С. Сіренко, С. С. Чумаченко, І. Д. Генік // Матеріали XV Конгресу Світової федерації українських лікарських товариств, м. Чернівці, жовтень 2014 р. – Чернівці; Київ; Чикаго, 2014. – С. 235. 29. Комп'ютерна програма для моніторингу за станом популяційного імунітету проти дифтерії та правця населення України / О. О. Тарасюк, О. А. Гладка, С. С. Чумаченко, І. Д. Генік (Інформ. лист), Київ, 2013, № 35-2012 – 3 с. 30. Методологія дослідження фонових показників поширеності коринебактерій дифтерії серед здорового населення / О. О. Тарасюк, О. А. Гладка, І. С. Сіренко (Інформ. лист), Київ, 2013, № 34-2012 – 3 с. 31. Новий спосіб виявлення толерантності збудника дифтерії до пеніциліну / О. А. Гладка, О. І. Мотика (Інформ. лист), Київ, 2014, № 119-2013 – 3 с.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 180

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Генік Ігор Дмитрович

Мотика Олена Ігорівна

Сіренко Іванна Семенівна

Чумаченко Світлана Семенівна

Керівник організації:

Тарасюк Олександра Олександрівна

Керівники роботи:

Гладка Олена Аркадіївна

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.